

H. I. 1.

JÓ SZERENCSE

TÁRSADALMI, MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati heti szaklap.

I. ÉVFOLYAM.

I. KÖTET.

SZERKESZTI:

LITSCHAUER LAJOS,

kir. főmérnök,

a selmeczbányai m. kir. bányaiskola ügyvezető tanára.

Selmeczbánya, 1908.

GROHMANN GYULA KÖNYVNYOMDÁJÁNAK NYOMÁSA.

Tartalom-mutató

az első kötethez.

(A számok az oldalakat jelölik.)

- Vezetőcikkek:* 1, 17, 33, 49, 65, 81, 97, 113, 263, 283, 303, 415, 451.
- Az új bányatörvényjavaslat kritikája. 145, 163, 179, 195.
- Munkások a bányászatnál a múltban és jelenben. 211, 231, 247.
- Lokomotivok a bányászati szállítás szolgálatában. 351.
- Új bányatörvényünkben köszentünket szabaddá kell tennünk. 371.
- Szervezkedések. 395.
- Hazai bányavállalatok ismertetése:* Új szénbányatelep Esztergom megyében. 327.
- A bányásziskolák szervezésének kérdéséhez. 82, 98, 115, 129, 147, 166, 182, 197, 214, 233, 250, 265, 285, 306, 330, 353, 373, 397, 416, 435.
- Tudomány-Gyakorlat:* Divatos robbantó anyagok. 7, 22.
- A kén jodometrikus meghatározása. 38, 56.
- Elektromos személyszállítás a bányában. 72.
- Ásványvizetek. 84, 100, 120.
- A bányamértékek kiczövekkelése. 116.
- Egynéhány elektromos pestkonstrukció. 131, 150.
- A Flottmann-féle új fűrőgéprendszer. 168, 184, 201, 216, 235, 252, 266, 286, 307.
- A torokgázok mennyiségének és hőhatályának kiszámítása. 187.
- Kettős tükör szintező műszerek libelláinak megfigyelésére. 199.
- A gázgépek fejlődése és jelentőségük a kohóiparban. 217, 237, 253.
- A levegőnek, a víznek és a napvilágosságnak hatása a barnaszénre. 268.
- Első segítségnyújtás a villamos üzemekben bekövetkezett baleseteknél. 288.
- A tőzeg Magyarországon. 310.
- Mentőkészülékek a bányászatban. 331, 355, 375, 399, 418, 437, 452.
- A bányászfelőr munkaköre, a bányászmunka körzetében. 333, 357.
- Az aknaszlatinai sóbányák pusztulása. 376, 400.
- Bányatüzek barnaszénbányákban. 420, 439, 455.
- Tárca:* Legújabb a varázslóvesszőről. 2, 18, 34, 50. 66.

A Sopron vidéki bányászat kezdete. 372.

Szemle a bányamivelés, kohászat és rokon szakok köréből: Bányamivelés.

24, 39, 86, 121, 137, 155, 189, 204, 220, 239, 255, 270, 290, 312,
334, 359, 380, 402, 421, 440, 457.

Köszén- és érczelőkészítés. 336, 361, 403, 442.

Bányajog. 380, 424.

Vaskohászat. 25, 103, 171, 190, 204, 240, 293, 336, 381, 404, 425,
442, 457.

Fémkohászat. 8, 25, 73, 88, 104, 240, 338, 381, 458.

Gépészet. 9, 58, 74, 89, 105, 172, 190, 271, 339, 382, 405, 423, 443,
459.

Elektrotechnika. 75, 106, 383, 426, 444.

Építész. 40, 107, 204, 314, 339, 383, 444, 459.

Közgazdaság. 90, 107, 123, 140, 220, 339, 364, 384, 405, 427, 445, 460.

Hírek: a hazai bányászat köréből. 10, 26, 43, 60, 77, 91, 107, 124,
140, 156, 157, 173, 190, 205, 221, 241, 257, 272, 294, 315, 341,
366, 388, 409, 428, 446, 461.

A külföld bányászatának és kohászatának köréből. 11, 26, 45, 61,
91, 108, 124, 141, 174, 192, 205, 241, 258, 274, 297, 315, 344,
368, 389, 411, 430, 447, 462.

Munkásmozgalmak: Magyarországon. 27, 46, 78, 92, 108, 157, 259,
297, 430.

A külföldön. 13, 28, 46, 62, 78, 92, 108, 125, 141, 174, 192, 208,
242, 346, 390, 412, 430.

Balesetek: Magyarországon. 92, 158, 174, 242, 260, 274, 298, 316, 368,
390, 412.

A külföldön. 14, 28, 46, 62, 92, 108, 141, 158, 174, 192, 208,
242, 275, 316, 369, 391, 412, 448, 462.

Közlekedés. 27, 61, 142, 158, 193, 223, 275, 298.

Jogesetek. 13, 391.

Irodalom. 29, 92, 142, 158, 223, 260, 298, 316, 347, 391, 431, 462.

Hasznos tudnivalók. 10, 60, 125, 175, 193, 224, 243, 275, 298, 316, 347,
392, 412.

Különfélek. 9, 42, 59, 76, 93, 109, 125, 175, 193, 225, 243, 261, 276,
317, 347, 392, 412, 431, 448.

Kérdések és válaszok. 29, 46.

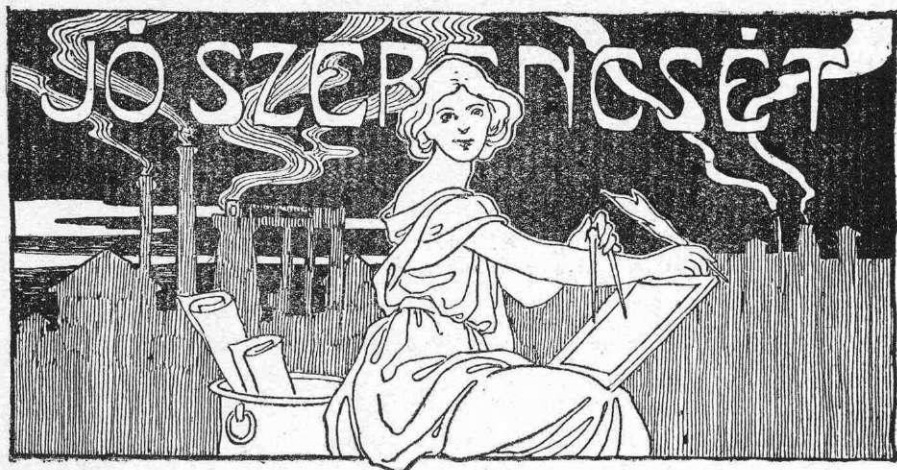
A bányásziskolák köréből. 30, 79.

Közérdek: (A bányász és kohász-altisztek alakulóban levő országos
egyesületeinek ügyei.) 4, 20, 37, 54, 67, 94, 143, 159, 176, 209,
(1) 227, 245, 261, (2) 279, (3) 301, (4) 319, 349, (5) 19, (6) 25,
(7) 29, (8) 36.

Állás-közvetítés: Pályázatok. 29, 47, 62, 78, 95, 111, 127, 143, 161,

- 177, 194, 209, 245, 276, 299, 317, 349, 369, 393, 413, 433, 449, 463.
- Állást kereső folyamodások. 15, 30, 47, 111, 127, 245, 261, 277, 393, 413, 433.
- Kinevezések. 15, 30, 63, 95, 143, 177, 261, 262, 299, 318, 349, 393, 433, 463.
- Áthelyezések. 30, 63, 78, 95, 162, 210, 245, 414, 449.
- Kitüntetések. 30.
- Halálozások. 79, 95, 144, 245, 262, 300, 318, 349, 433.
- A szerkesztőség póstája. 15, 32, 48, 63, 79, 95, 111, 128, 144, 177, 246, 277, 318, 350, 370, 393, 449, 463.
- A kiadóhivatal póstája. 32, 48, 63, 79, 95, 111, 128, 144, 162, 177, 194, 210, 226, 246, 262, 278, 300, 318, 350, 370, 393, 414, 433, 450, 464.
- Tudomásul. 394. 414, 434, 450, 464.

TÁRSADALMI, MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati HETI SZAKLAP.

SZERKESZTI és KIADJA:

LITSCHAUER LAJOS

kir. főmérnök, a selmeczbányai m. kir. bányaiskola
 ügyvezető szaktanára.

Megjelenik: Minden vasárnap.

Előfizetési ára: Havonként egy korona.

Selmeczbánya, 1907. okt. 6.

Midőn a „Jó szerencsét“ első számát útjára bocsátom, hogy szép hazánk bányász-kohász hajlékaiba, igaz lelkesedésből fakadt jó szerencse kívánataimat elvigye, jól tudom, hogy nagyot és merészet gondoltam, mikor a hatalmas Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, nagy tudományú férfiak által támogatott, megerősödött, magas tudományos nivón álló szaklapja, a „Bányászati és Kohászati Lapok“ mellé, helyet kérek szerény kis folyóiratom számára szakunk hazai irodalmában. A magyar bányász és kohász mérnökök lelkes fiatal gárdája által megalapított, egykor kicsiny, ma erős és hatalmas országos bányászati és kohászati egyesület bölcsője mellett én is ott állottam, csekély erőm nagy megfizetésével közvetlen közelből én is közreműködtem fejlesztésén és megerősítésén és büszke vagyok rá, hogy csekély tehetséggel, helyem volt azon oltár lépcsőjénél, melyet hazafias lelkesedés és a bányászati és kohászati szak iránt érzett határtalan rajongás, nehéz viszonyok között, önzetlen buzgalommal emelt. Hallottam a kishitűek aggodását, a bátortalanok kétségeit, — de hallottam az ős erőben való bizakodás bátorító szavát is — és perczig sem kételkedtem, hogy az a mag, a melyet itt Selmeczbányán, néhány bátor lelkű bányászember, a sziklás talajba bele vetni merészelt, rövid pár esztendő alatt, terebélyes fává

fog erősödni, melynek árnyékába pihenni térhetnek azok, akik — mint az életerős eszme megindítói, — hazánk bányászata és kohászata fejlődése és fellendítése, a magyar bányászati irodalom és a hazafias bányász-szellem terjesztése által soha el nem évülő hervadhatatlan érdemeket szereztek.

A körülmények hatalma által kényszerítve, az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület“ fejlesztése kötelességének parancsoló szava előtt meg kellett hajolni és engedni kellett akkor, mikor a jövőbe látók, az ország szívét, Budapestet, választották Magyarország bányászatanak és kohászatának középpontjává és lemondással meghajoltunk azok akarata előtt, kik oda kívánták vissza a „Bányászati és Kohászati Lapok“-at, a honnét Péch Antal, hazánk bányászati irodalma megteremtőjének, a magyar bányászati műnyelv megalkotójának, hazafias lelkesedéséből először indultak országos hódító útjokra.

A „Bányászati és Kohászati Lapok“, mellé akarom állítani szerény kis lapomat a „Jó szerencsét“ a melynek eszméjét szintén a hazaszeretet, a bányászati és kohászati szak iránt érzett határtalan rajongás és lelkesedés ébresztette. — A magyar bányászati és kohászati aliszti kar növendék tagjai pendítették meg a „Jó szerencsét“ eszméjét, melyet leendő kartársaik, az ország minden vidékének s különösen az ősi Selmezbányának lelkes bányász- és kohász aliszteit felkarolva tovább és oda fejlesztettek, hogy az ő hívásukra, az ő kérésükre ismét oltár

TÁRCEZA.

Legujabb a varázslóveszszőről.

A szaklapokon, némely népszerű tudományos folyóiraton, sőt a napi lapokon is legközelebb végig futott annak a híre, hogy a *varázslóveszsző* bányász-körökben, már réges-régen eltemetett legendája megújulva és megerősödve ismét felszínre került. A hiradásoknak sokan felültek és voltak, a kik a *varázslóveszsző* hatását és használhatóságát tagadásba vevőket elfogultaknak és téves útakon járóknak minősítették. Pedig a dolog egészen megfordítva áll és még v. Bülow-Bothkamp, még G. Franzius (kieli Gchei-

mer Admiralitäts-Rat und Marine-Hafenbau-Direktor), de még a Zentralblatt der Bauverwaltung ezimű (berlini) hivatalos szaklap tekintélye előtt sem hátrálok meg és egészen határozottan kijelentem, hogy a dolog, legszelidebb szóval mondva, tévedés, -- vagy pedig magyarán mondva — becsapás.

Már több ízben volt alkalmam e témáról különböző szaklapokban értekezni, -- tárgyaltam a *varázslóveszsző* kérdését „Bányamiveléstan“ ezimű nagy munkám keretében, -- tárgyaltam azt a „Bányászati és Kohászati Lapok“-ban és a „Mérnöki Egylet Közlönyé“-ben és

előtt állok, melynek szentélye fölött, az ék és kalapács ősi szent jelvénye ragyog. Szószékre hittak volt tanítványaim! Szószékem a „Jó szerencsét“, melyről a hazafiúi kötelességek, a kötelesség pontos teljesítésének, a hűségnek szent ígét fogom hirdetni, melyről a bányászati és kohászati szaktudományokban való tovább képzésnek lehetőségét fogom megadni azoknak, a kik utánna áhitoznak. Hirdetni fogom a szaktársak iránti kötelességek törvényeit, az összetartásban való erősséget, az elvállalt kötelességek pontos és hűséges teljesítésének üdvözítő hatását és szívem minden dobbanásával oda fogok törekedni, hogy a magyar bányász- és kohász altisztek azon lelkes kis csoportját, a mely kezembe adta a zászlót, hűségesen vezessem előre, oda, a hova minden igaz magyar bányásznak és kohásznak törekednie kell, — a magyar bányászatnak és kohászatnak idegen befolyástól való függetlenítésére és önállóítására.

Részletes munka programmot nem adok! A program meg van adva beköszöntőmben. Minden további a jövő nagy titka; csak egy, az bizonyos, hogy teljes odaadással, minden erőm teljes megfeszítésével fogom teljesíteni azt, a mire vállalkoztam, — hogy minden igyekezetem abban fog összpontosulni, hogy a „Jó szerencsét“ igaz barátja, — tanácsadója, tanító mestere legyen a magyar bányász és kohász altiszteknek, kiket szívből üdvözlök.

Jó szerencsét.

mindenütt azon egyes-egyedül helyes alapon állottam, hogy a *varázslóveszszövel-kutatás*, az embereknek a csodálatos és érthetetlen dolgok iránt való előszeretetének merész kizsákmányolása és, hogy *kutatni* csakis a geologia, a petrografia, a paleontologia és a telepismeret útmutatása szerint lehet s, hogy a magnetikus és villámos segítő erőknek használatba vételével való *kutatás* idővel esetleg annyira kifog fejlődni és annyira tökéletesedni fog, hogy az imént elősorolt tudományos diszciplínákat támogatni és segíteni fogja. Merő lehetetlenség azonban, hogy a geologia és tudomány-társai nélkül *kutatni* lehessen, pedig a hírhedt Bülow-féle új *varázslóveszszö* semmit

sem tud geológiáról, petrografiáról, paleontológiáról, stb. s így az arra alapított vizre- és aranyra *kutató-módszer* még a megemlítést sem érdemli meg tulajdonképpen.

Hogy a kérdéssel mégis foglalkozom, azt a *bányászati kutatás* tudományos alapja reputációjának érdekében és azért teszem, mert Weber L. dr. kieli egyetemi tanár is érdemesnek tartotta ezen témát közelebről megvilágítani s különösen azért teszem, mert oly lapjegyzeteket is olvastam, a melyek Weber munkájának kilátásba helyezett megjelenéséből a tudománynak a Bülow-Franzius-féle vizre- és aranyra *kutatás* mellett való állásfoglalásra következtettek.

Nagyon érdekes és jellemző

KÖZÉRDEK.

A bányász- és kohász-altisztek alakulóban levő országos egyesületének ügyei.

A Magyar Bányász- és Kohász-altisztek alakulóban levő egyesületének előkészítő és szervező bizottsága szeptember hó folyamán teljes akcióba lépett, felhívásokat bocsátott ki, az ország minden bányavidékének bányász- és kohász altisztjeit felkereste egyesülésre hívó kérés szavával; alapszabálytervezetet dolgozott ki, azt szeptember hó 15-én tartott szervezkedő gyűlésén behatóan áttanulmányozta és hosszasan megvitatta és lapunkat avval a kéréssel kereste fel, hogy az alakulóban levő egyesületnek ügyeit felkarolva, azokat az ország közvéleménye elé juttassa. Mint a magyar bányászati és kohászati altisztek ügyeinek szószólója, a „Jó szerencsét“, kész örömmel nyitja meg hasábjait a hazafias és közhasznú eszme propagálására és külön, állandó rovatot nyit a magyar bányászat fejlesztésére, a magyar bányászati és kohászati altiszi kar egyesülésére, tömörülésére és továbbképzésére alakuló egyesület közleményei számára. Megjegyezzük, hogy a lap a szervezkedő egyelőttől teljesen független és csak annyiban lesz vele szoros kapcsolatban, hogy közérdekű közleményeit díjtalanul közli; az egyesület is független a lap-tól azonban s csak annyiban lesz vele szervi kapcsolatban, hogy tagjai a lapra előfizetnek és közérdekű közleményeit a lapnak beküldi.

idevonatkozólag a „Spiralfeder-Fabrik Gotthard Behrends & Schirmer Oberoderwitz (Sa-ban) 1905. okt. 14-én, Dr. Weberhez intézett következő levele, a melyből nemcsak fennebbi állításomat igazolhatom, hanem az is kitűnik, hogy a varázslóveszsző már gyártási, illetőleg már iparezikket is képez.

„A hosszabb idő óta különböző lapokban a varázslóveszsző ellen megjelent cikkek, a vele való üzletet rendkívül megnehezítették. Megelégedéssel olvassuk, hogy a varázslóveszsző értéke, tekintélyek előtt is emelkedőben van és azt hisszük, hogy mihelyt a „Varázslóveszsző“,

stb. című munkája a könyvpiaçzra kerül, megakadt üzletünk ismét fel fog lendülni. Lausitzban és Chesországban, a hová aczéltől készült varázslóveszszőinket szállítottuk, ezen veszszők értékét kétségbevonni kezdtek és ismét visszatérték a mogyoró- és bodzafából készült veszszökhöz. Ez üzletünket mindenestre károsította.“

Hogy milyen hiú volt azok reménykedése, a kik Dr. Weber tanár brosürájától várták a varázslóveszsző korszakának újra való felvirágozását, mi sem bizonyítja jobban, mint a már megjelent füzetke első fejezeté-

Következőkben közöljük a bányászati és kohászati altisztek alakulóban levő országos egyesületének hozzánk beküldött öszszes iratait magunk részéről is a legjobb sikert kívánva a szervezkedéshez és a megalakuláshoz. Reméljük, hogy a várható megalakulást a terjeszkedés és a megerősödés fogja követni, a mihez őszintén „Jó szerencsét“ kívánunk.

Felhívás Magyarország öszszes bányász- és kohász-altisztjeihez!

Igen tisztelt Kartársak!

Hazánkban minden iparága munkásai szövetkeznek, hogy szétágazó gondolataikat, ismereteiket, tapasztalataikat összegyűjtsék és egymással közöljék, szétforgácsolt erőiket összetéve a létfontartás küzdelmében azt érvényre emeljék, önmaguk létezéséről életjelt adjanak s maguknak a nagy társadalomban helyet követeljenek. Ez által — míg egyfelől szakjuk fellendülését mozdítják elő, másfelől önmaguk megélhetését iparkodnak lehetővé tenni.

Mínthogy mi — bánya és kohóaltisztek — hazánkban műveltebb, felvilágosodottabb elemei közé tartozunk, s ezen rétegben tekintélyes számot is képviselünk; ennél fogva részünkről a szövetkezés elmulasztása utódaink előtt vétekként nehezednék emlékünkre. Haladjunk tehát mi is a koral: Szövetkezzünk!

Az altiszteknek is vannak kötelességeik a hazai iparral szemben, melyeknek eleget tenni az egyedek nem képesek, de ha szövetkezünk s ezzel a sok ezerre menő bánya és kohóaltisztek gondolatait és csekély erejét összegezzük, számottevőkké válunk, s így

nek bekezdése, a mely az utóbb következő fejezetekre való hivatkozással, igen kevés kilátást nyújt arra, hogy a *varázslóveszsző* útján eddig ismeretlen és új természet-erőnek nyomára lehetne jutni. Az egész kérdés, mint látszik, részben általános, az emberi szellem kifejlődésével kapcsolatos, — részben pedig inkább egyéni természetű, pszichológiai problémának minősül.

Miután a dolog aktuális napi kérdéssé fejlődött ki, talán nem lesz minden érdekesség nélkül való, ha a *varázslóveszszőről* általában és annak történetéről különösen, Dr. Weber nyomán én is egyet-mást elmondva, egyúttal mindarra hivatkozom, a mit Bányamiveléstanomban, a Magyar Mérnök és Építész-

Egylet Közlönyében és a Bányászati és Kohászati Lapok hasábjain eddig, idevonatkozólag közölt dolgozataimban, elmondani, már alkalmam volt.

A *varázslóveszsző* kérdése, mint látszik, — így mondja Dr. Weber — a szellemi tévedések sorába tartozik. — Forráskezesök azon állítással lépnek fel, hogy pácák, veszzők, villák, ingák és hasonló, mindig rendkívül egyszerű készülékek segítségével, a rejtett és mindentűt erősen kívánt földalatti vízfolyásokat feltalálni képesek. Kísérleteik látszólagosan a legmeglepőbb sikerekkel járnak.

(Folytatjuk.)

iparunk fellendülésében jelentékeny részt vehetünk. Hasznosabbakká válhatunk kenyéradónknak, helyet kérhetünk magunk számára a nagy társadalomban; azt a bennünket homályosító foltot, melyet elődeink és magunk egynémelyike mindnyájunkra rákent a társadalom és előjáróink előtt — lemoshatjuk, és előjáróink szemében is más színben tűnünk majd fel, ha szaktudásunk és általános műveltségünk bővülni fog, mert nekik is nagyobb segítségükre lehetünk s ők sem fognak akkor bennünket úgy, mint eddig előmunkásoknak, hanem munkatársaknak tekinteni. A magaviseletünkél fogva bennünket lealázó elemeket pedig — mint az altiszti rangra érdemleneket — nemcsak körünk, de altiszti minőségükből is kivetköztethetjük. A salak nem istápolja szülőanyját — a tüzet, és a szemét a tisztaság rondító foltja volt mindig. El kell távolítanunk a salakot, és ki kell sepernünk a szemetet. Ezzel kenyéradónk nyer, ez nyereség lesz részünkre is.

Töltse be ki-ki az emberiség rétegeinek azon hézagját, melyet becsületessége és magaviselete számára minden időben nyitva tart.

Igen tisztelt Kartársak!

Lássátok be országos egyesületünk égetően kívánatos voltát, s annak mielőbbi megalakulása nagy munkájában részt venni szíveskedjétek. Gyűjtsetek egy csoportba a várostokban és környékén létező üzemek összes altisztjeit s alakítsatok egy-egy „Jó szerencse kör” — ha mindjárt 5—6-an vagytok is. Válasszatok elnököt, stbit. Tegyétek elnökötök kötelességévé, hogy megalakulástok idejéről, s a tagok számáról bennünket haladéktalanul értesítsen, hogy így azután összegezve a sok „Jó szerencse kör” tagjait, tudomástokra hozhassuk az alakítandó országos egyesületünk tagszámát.

Országos egyesületünk a sok „Jó szerencse kör” tömegéből fog állani, melynek koronája — összetartó kapcsa — a „JÓ SZERENCSET” ezimű társadalmi, műszaki, bányászati és kohászati heti szaklap lesz, mely ismeretünket gyarapítani, a folytonos érintkezést közöttünk fenntartani fogja, tanácsadónk lesz minden szakba vágó munkánkban.

Gyűjtsetek össze minden egyes altisztől egy-egy koronát létesítendő egyesületünk alapjára s azt annak idején juttassátok el az általatok megválasztott központi elnökség pénztárához, nekünk pedig küldjétek be minél előbb a ti „Jó szerencse kör”-ötök tagjainak névsorát.

Vegye ki mindenki közületek a megalakulás nagy munkájából a maga részét, hogy a mulasztás vádja, mely eddig elődeinket terhelte, — minket utódaink előtt ne érhesen.

Midőn ez irányban tevékenységre ismételten felhívjuk becses figyelmeteket, maradtunk a „Jó szerencse” kívánattal és szívélyes kartársi üdvözzel,

A selmezbányai bányaigazgatóság alá tartozó 168 bánya- és kohó altisztek nevében és megbízásából:

Selmezbánya, 1907. szeptember hóban.

Az előkészítő bizottság:

Gindl János s. k. Gindl István s. k. Pohl János s. k. Lechschmidt Gyula s. k.
pénztárnok. elnök. titkár. jegyző.

(Folytatjuk.)

BÁNYÁSZAT.

Divatos robbantó anyagok.

Dr. Wolfson I. a „Technisches Zentralblatt für Berg- Hütten- und Maschinen-Bau“ f. évi 13 számában „Moderne Explosivstoffe“ czim alatt érdekesen tárgyalja a modern robbantó anyagok témáját a miért is legyen szabad ezen, különösen történeti vonatkozásai miatt tanulságos rövidke cikkekcskét kivonatosan reprodukálnunk.

A robbantó szerek ismerete viszszyanyúlik az ókor szürke homályába és egészen bizonyos, hogy a kínaiak a tűzijáték nagy kedvelői voltak és a röppentyűk készítését már réges-régen, nagy tökéletességre vitték. Nem lehet egészen határozott hitelességünek elfogadni azon hagyomány-szerű állítást, mely az araboknak tulajdonítja a fekete lövőpornak Európába való behozatalát, de azért igen valószínű azon némileg be is igazolható föltevés, hogy az ősi Byzancz híres „görög tüze“ fekete lövőpornak és gyantáknak keverékénél nem volt egyéb. Evvel Schwarz Berthold szerzetes puska-port feltaláló legendája is megsemmisül. A fekete lövőpor Németországba való behozatalának időpontját nem lehet teljes határozottsággal megállapítani, de történelmi adatok igazolják, hogy 1346-ban Crecynél történt először meg, hogy csatározás közben használták a robbantó szereket nagyobb tömegben.

A fekete lövőpornak összetétele az évszázadok folyamán csak keveset változott. Ma is éppen úgy mint régente 74°/_o salétromból, 12°/_o faszénlisztből és 12°/_o kénből áll úgy, hogy ezek a százaléktartalmak, a hasznosítás szerint többé-kevésé variálnak. A fekete lövőpornak robbanó ereje nem igen nagy, mivel alkotó részeinek csak kisebb hányada gázosodik és így eleven erejének csak némi része érvényesülhet. Könnyen érthető tehát, hogy az elmúlt század elején, mikor nagyszabású tekhnikai munkálatok, a robbanó képességet igen nagy követelések elé állították, más robbantó-szerek után kezdtek nézni. Előállították a *Saxifragin*-t, a melyben a termés salétrom barium-nitrát által volt pótolva; gyártották a *Pyronone*-t, a melyben a fekete lövőpor faszénlisztjét timár-cserrel keverték. *Augendres robbantó anyagáról* is meg kell emlékezni, a melyben a vérlúgsó, a kaliumklorát és a nádczukor érdekes keverékét robbantó kísérletekre hasznosítani törekedett. — Mindezek a robbantó szerek azonban igen lényeges hátrányokat mutattak, a menyinyiben egyrészt robbantó nyomásuk volt csekély, másrészt pedig az ágyú- és lövőfegyverek csöveinek belsejét, égésgázaik maradványaival tulságosan bekormozták.

Nagy haladást jelentett, mikor Schönbein 1845-ben azt a felfe-

dezást tette, hogy papirosból, fa- és fagyapot-rostból, tömény salétromsavval való megfelelő kezelés útján, igen nagy robbanó képességgel bíró anyagokat lehet készíteni. — Schönbein felfedezése mai modern robbantószergyártásunk kiinduló pontját képezi. Schönbein és tanítványai csakhamar megállapították, hogy ezen robbanó képesség kémiai alap-oka a kérdéses anyagok nitrálásában rejlik és, hogy a termékek tökéletesítése abban kulminál, hogy a kémiai folyamatok mellett felszabaduló víz, tömény kénsav segítségével megköve ártalmatlanná téessék. Munkálataik eredménye a lövőgyapot, vagy a Pyroxilin volt, vagyis azon robbantó anyag, a mely a fekete lövőport négyszeres robbantó hatással fölmulja, mert összes alkotó részei, fellobbanásuk pillanatában, azonnal gázneműekké alakulnak át és magas robbanó hőmérsékletükön felül még óriási nyomást is gyakorolnak az őket körülzáró tömegekre. Sajnos dolog, hogy a lövőgyapot igen veszedelmes mellékutalajdonságokkal is bír különösen akkor, ha nem tökéletesen tiszta, mert ekkor önmagában való bomlása következtében könnyen, minden látható külső ok nélkül felrobban. Ezen a bajon újabbán — és mint látszik sikeresen is — az által igyekeznek segíteni, hogy a félig kész terméket, szódaoldatban való gondos kimosása útján a fölös savtól megszabadítják, — a kimosott

készletet elaprózzák, azaz szétszaggatják és végre hidraulikus nyomással szilárd, pogácsaszerű darabokká komprimálják. A lövőgyapotot víz, alkohol és éter csak nehezen oldja. Ha ellenben acetonnal, acetofenonnal vagy ecetsavval kezeljük, kocsonyaszerű anyaggá alakul át, a mely robbantó gelatine név alatt ismeretes és Angolországban nagyon használatos. Lövőgyapotot csak minák és torpedók töltésére szokás használni és főképpen földtechnikai munkák közben alkalmazható csak, mert magas robbanó képessége folytán lövőfegyverek töltésére teljesen alkalmatlan. Mellékesen megemlítjük itt, hogy gyártásának egyik középtermeke, a cellulozének tetranitrátja, alkoholban vagy éterben való oldása után az, a gyógyászatban igen értékes kollódiomot adja.

(Folytatjuk.)

S z e m l e.

Fémkohászat.

A réznek edzése illetve keményítése. Anderson T. R. szerint a réznek edzésére cinkgőzők igen alkalmasak. Valamely tégelybe homokréteget, erre cinkbádog-darabkákat vagy cinkszemcséket (cinkgranáliákat), ismét fehér homokot, erre a temperálás (edzés vagy kiizzítás) alá kerülő rézdarabokat vagy réztárgyakat, újra homokot, ismét cinket és végzetül újból homokot helyeznek be a tégelybe. Az egészet

cseresnye-vörös izzásig hevítik. A cink elgőzölög és a képződött gáz a rézzel vegyileg egyesül. A keménység, illetve az edzés fokát az izzítás időtartama határozza meg. (Öst. Zft. f. Berg. u. Httw. 1907. 26. sz. — Am. Egy. Áll. 1907. febr. 27-án k. 845606. sz. szabadalma.)

Gépészet.

Tüzelőanyagok fűtőértékének megállapítására szolgáló új és egyszerű algebrai képlet. Lenoble E. algebrai alapokon kimutatja, hogy a Gautal-féle egyenlőség oly szenekre nézve, a melyeknek a fűtőértéke a 9000 Calóriát meghaladja, nem helyes és helyette a

$$P - 87, 4 (100 - k)$$

egyenlőséget állítja fel, a melyben k -val a hamuban és a nedvességben való tartalom összegét fejezi ki. Elegendő tehát, ha a szén hamuját és vizét meghatározzuk.

(Gautal a szén fűtőértékének a meghatározására a

$$P - 82 C - a \cdot V.$$

egyenlőséget állította fel és P -vel a szén fűtőértékét, C -vel a hamutól mentes kokszot, V -vel az illó anyagot fejezte ki, a melynek mennyiségéből a nedvesség-tartalom levonásba van hozva; a -t pedig oly tényező kifejezésére használta, a mely a V nagyságától van függővé téve.)

$$\left(V' = \frac{V \cdot 100}{C + V} \right)$$

(Öst. Zft. f. Berg. u. Httw. 1907. 26. sz.)

Gőzkazántvédőszer: Emailit. A Freiberg bányán Holzwickede közelében, a Dortmund I. bányakerületben az „Emailit“ nevű gőzkazántvédőszer fényesen bevált. Állítólag minden követelésnek teljesen megfelel és a kazánkö-lerakódás ellen való szerek legtökéletesebbjének bizonyult. A szernek a hatása abban nyilvánul, hogy használása közben a kazán belső falterületén egészen vékony, indifferens réteg (Emailit) rakódik le, a mely a kazán lemezét a táplálóvíz minden megtámadásától, a kazánkönek és a rozsdának képződésétől, teljességgel megvédelmezi. Csekélyebb sókéreg-lerakódások, a melyek a tápláló víznek, sóban való bőséges tartalma esetében kikerülhetetlenek, nagy darabokban, könnyen leválnak. A bevonatot, a kazánok minden tisztogatása alkalmával meg kell ujtítani; ezen munka azonban mi nehézséget sem okoz, mert a bevonás nem árt a munkások egészségének; az „Emailit“ ugyanis káros gőzöket nem fejleszt; ára viszonylagosan csekély, úgy, hogy a gőzkazánok takarítás-költségeit jelentékenyen leszállítani képes. (Zft. f. d. B. H. u. Sw. i. Pr. St. 1907. 1. füüz.)

Különfélék.

A vas forgalma. A vaskartel, a melynek a kötelékébe valamennyi magyar és osztrák vasgyár tartozik, kimutatást közöl az első félév üzleti forgalmáról. Eb-

ből a kimutatásból kitünik, hogy a vas kivitele csökkent. A hanyatlást a belföld fogyasztásának emelkedése ellensúlyozta ugyan, de még így sem kárpótolja teljesen a kivitel e csökkenését. A közzétett adatok szerint az idén, az első félévben a belföldön fogyasztottak: 2.895,176 *q*-t, kivittek 398,129 *q*-t, összesen 3.293,315 *q*-t, ellenben tavaly fogyasztottak a belföldön 2.855,513 *q*-t és kivittek 473,173 *q*-t, összesen tehát 3.358,686 *q*-t. (M. Nemzetg. 1907. 32. sz.)

Érdekes fölfedezés. Genuából jelentik, hogy *Joly* tanár, a híres geologus a *Szimplon-alagút* ásátása közben kiszállított kőzetek tudományos megvizsgálása közben arra a meglepő fölfedezésre jutott, hogy a kőzetek nagy mennyiségű *rádiumot* tartalmaznak. *Joly* tanár azt hiszi, hogy az alagút vájása közben érzett rendkívüli forróságot a rádium kisugározása okozta. A tudományos világ rendkívüli érdeklődéssel várja a kutatások folytatását, mert nagy remény van arra, hogy a rendkívül drága *rádiumot* most olcsóbban és rendszeres gyártással lehet majd előállítani. (P. N. 1907. 233. sz.)

Hasznos tudnivalók.

Biztosítás állás nélküliség esetére. A kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete kommunikét tesz közzé, mely szerint a kereskedelmi alkalmazottak állás nélküliség esetére való biztosítását czélozó segítőpénztárt életbe lépteti. *A segítő pénztár tagja lehet minden magyar honos alkalmazott* tekintet nélkül arra, hogy tagja-e a „Kereskedelmi Al-

kalmazottak Országos Egyesülete“-nek vagy sem. (Közgazdaság. 1907. 35. sz.)

Félfáru vasuti jegyek. Az állami és törvényhatósági tisztviselők és nyugdíjasok részére félfáru vasútjegy váltására jogosító arczképes évi igazolványokat a jövő évre október 15-ikétől kezdve állítják ki. A jelenlegi igazolványokba kapcsolt arczképek az új igazolványok kiállításánál nem használhatók, mihez képest minden egyes igényjogosultnak új arczképet kell beküldenie. Az arczkép az előlap alsó szélén (magán a fényképen) az arczképen ábrázolt egyén által névalírásával ellátandó. Az igazolványok kiállítására egyedül a Magyar Államvasutak igazgatósága illetékes, miért is a kezelési illeték fejében igazolványonkint fizetendő egy korona postautalvánnyal a Magyar Államvasutak főpénztára címére (Budapest, VII., Andrassy-ut 75.) küldendő. A postautalvány szelvényén az összeg pontosan megjelölendő. (P. N. 1907. 235. sz.)

H i r e k.

(A hazai bányászat és kohászat köréből.)

Villámos telep Tordán. Torda város közönsége vízi erő felhasználásával, villámos telepet óhajt létesíteni és e végből 1907. évi december 1. határidővel, a tervek elkészítésére pályázatot hirdet. (Közgazdaság. 1907. 32. sz.)

Új lánczgyár Budapestén. A Ganzgyárban új lánczgyártási móddal kísérleteznek. A kísérletek befejezése után a Ganz-társaság támogatásával az új gyártás-mód alapján önálló gyárat alakítanak a fővárosban. (Közgazdaság. 1907. 36. sz.)

Első horvát gépgyár és vasöntő-mű részvénytársaság czég alatt Z á g r á b b a n 400.000 korona alaptőkével gépgyári és vasöntő vállalat van alakulóban. (Közgazdaság. 1907. 32. sz.)

Új rézmű Dobsinán. Meisels és Társai czég a gőmörmegeyi D o b s i n á n nagyobb szabású rézérczet-feldolgozó művet telepít, mely üzemét rövid időn belül megkezdi. (Közgazdaság. 1907. 32. sz.)

A Rimamurány-Salgó-Tarjáni Vas-mű Részvény-Társaságnak m. szomb. tartott igazgatósági ülésén az 1906—7. üzemév mérlege előterjesztett és jóváhagyatott. A nyereség 7,611,751 korona 11 fillért tesz ki, a tavalyi 6,773,378 korona 83 fillérral szemben, mely a múlt évről elővezetett 1,060,192 korona 52 fillér hozzávonásával 8,671,943 korona 63 fillérré emelkedik. Az alapszabályszerű és rendkívüli leírások és tartalékolások eszközése után 1,544,104 korona 79 fillér összegben (a múlt évi 919,581 korona 81 fillérral szemben) az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint a fennmaradó 7,127,383 korona 84 fillér összegből az alapszabályszerű jutalék és a rendes tartalékalap szaporítására fordított összegek levonása, továbbá 600.000 koronának a külön tartalékalaphoz való csatolása, a tisztí nyugdíj-alapnak 100.000 koronával és a munkás társulásoknak 75.000 koronával való javadalmazása után a 32.000,000 korona részvénytőkét képező minden 200 korona névértékű részvény után 14 százalékos osztalékul 28 korona fiztessék ki és a fennmaradó 1,144,721 korona 28 fillér pedig új számlára vezetessék elő. (M. H. 1907. X. 1.)

A Hernádvölgyi Magyar Vasipar Részvény-Társaság m. szomb. tartott igazgatósági ülésén a június 30-án lezárt üzletév mérlege előterjesztett. A kifizetett passzívumok és megejtett leírások levonása után 2,327,047 korona 91 fillér nyereség mutatkozik a tavalyi 2,115,201 korona 98 fillérral szemben. Az igazgatóság határozatilag kimondotta, hogy a

közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint a 12,000,000 koronányi részvénytőke után osztalékként 12 százalék (tavaly 11 százalék), vagyis 1,440,000 korona fiztessék ki, rendkívüli leírásokra és adótartalékokra 500.000 korona (tavaly 500.000 korona) fordíttassék, a tartalékalap 200.000 koronával javadalmaztassék és a jutalékokra fordítandó összeg levonása után fennmaradó 193303 korona 43 fillér, (tavaly 166.255 korona 52 fillér) új számlán vezetessék elő. (M. H. 1907. X. 1.)

Sopron megyében, külföldről érkezett hiradás szerint franciaországi vállalkozók próba, illetve kutató fúrásokat végeztek, a melyekkel megállapították, hogy a felszín alatt, csekély mélységben, nagyterjedelmű szén- és vasérczelepek léteznek.

A szénhiány ellen. A Kassa-Oderbergi Vasut igazgatósága a felvidéki iparvállalatokat kedvezményes díjtétel adásával és új forgalmi vonalak megnyitásával normális áron el fogja látni cseh és porosz szénmel és kőszénkokszzsal. A vasut Orlón és Zwardonon át szállítja a szenet, tonnánként husz fillértől egy korona és kilenczven fillérig emelkedő kedvezéssel. Ilyen módon — állítólag — eléri, hogy sem a szállításban nem lesz semmiféle akadály, sem a szén ára nem drágul a kerülő uton való szállítás miatt. (P. N. 1907. 235. sz.)

(A külföld bányászatának és kohászatának köréből.)

Németország bányászaltisztjeinek szervezkedő mozgalma a melyről a német napilapok többször megemlékeztek, a törvényesen megengedhető határokon túllépett és a bányászati altisztek egyesülete szervező bizottságának egyes vezetői és a bányászati érdekek

képviselőtételre alakult egyesület (Verein für die bergbaulichen Interessen) elnöksége között, mely a Dortmund bányakerületben a Ruhr melletti Essenben állította fel elnökségét, sajnálatosan éles kifakadásokban nyilatkozik meg. A bányászati altisztek egyes vezetői elkieseredett hangú beadványban, az elnökség szigorúan rendreutasító válasziratban fejtik ki egymással teljesen ellentétes nézeteiket. A németországi bányászati altisztek az előljárók önkényes és durva bánásmódja ellen kiakadva fenyegetőznek, az altiszteknek, a kilitásban levő munkás mozgalmak alkalmával való fontos szerepkörére és arra hivatkoznak, hogy elkieseredett, minden önállóság nélkül szűkölködő altisztii karrá hiába támaszkodnak az üzemvezetőségek. Nagyon visszás és jóformán undorító azon fenyegetőzés, melylyel a németországi altisztek sorsuk jobbra fordulását a szociáldemokratákra való hivatkozással akarják kicöröszakolni. Követeléseiket erőszakoskodások útján akarják kivívni és kérés helyett fenyegetőznek. A bányászati érdekek képviselőtételére alakult egyesület elnöksége, rendreutasító válaszában, talán igen élesen, de azért elyben nagyon helyesen arra az álláspontra helyezkedik, hogy olyan bányászati altisztek, a kik eltévelygett alárendeltjeik támogatásával fenyegetőznek és olyan bányászati altiszteket, kik a szerintök nem megfelelő velök bánás miatt, az üzem és az alájuk rendelt munkások egészségéért, jólétéért és biztonságáért a felelősséget el nem vállalják, nem érdemlik meg, hogy bányászaltiszteknek neveztesenek és azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy Németország bányászati altisztjeinek a zöme nem ért egyet a beadvány szerkesztőivel. Nálunk hála az Égnek, ilyen félre utakra tévelygő mozgalmak nem lehetségesek, mert a mi bányász altisztjeink jó hazafiak és igaz, kötelességet tudó, becsületes, őnzellen, kenyéradójukhoz hű és hálás bányász- és kohászemberek, kik, ha sérelmeik vannak, ha szenvednek, ha önhibájakon

kivül nehéz anyagi körülmények közé kerülnek, — nyugodtan, megfontolva és kérve járulnak azok elé, kik velük együtt küzdenek és fáradsnak a bányák mélyében s a kohók tüzénél, és bizalommal várják és remélik sorsuk javítását, mert tudják, hogy szakbeli előljáróik velük éreznek és szívesen segítenek bajaikon. A magyar bányász-kohász-altiszt mindig magyarosan, nyiltan és becsületesen tesz és gondolkozik és előljárójában éppen úgy, mint az alája rendelt szegény bányászlegényben is bajtársát látja, kívül együtt küzd és együtt fárads édes hazája legősibb iparának felvirágoztatására. Magyar bányász- és kohász altisztek nem fogják soha követni eltévelygett németországi szaktársaik példáját.

Az osztrák államvasutak szénterülete. Az osztrák kormány a jövő év költségvetésébe 200.000 koronát állit be szénterületek megszerzésére, meri az a célja, hogy az állam, szénbányákra tegyen szert, hogy az államvasutak minél függetlenebbek legyenek a magánteremtéstől. (Közgazdaság. 1907. 34. sz.)

Biztonosító berendezések bányákban. Október hó folyamán az angol kormány által szervezett bizottság fogja a kontinens bányáit meglátogatni, hogy a biztososító berendezéseket tanulmányozza. A Ruhr szénbányakerület bányái első sorban érdeklik Angolország bányászköreit és a bizottság ezt a bányavidéket fogja legelőbb tanulmányozni. A bizottságnak tagjai között az angol bányamunkások szövetségének képviselői is vannak. (D. Bwks. Ztg. 1907. 229. sz.)

A Nobel Robbantószer Company, angolországi és más országbeli gyárokkal szövetkezve a robbantószerék árának 20 százalékkal való felemelését határozta el. (D. Bwks. Ztg. 1907. 229. sz.)

Szénhiány Bajorországban. Bajorország kormánya legújabb időben kiadásra került határozatainak egyikében kinyilatkoztatja, hogy hozzája érkezett beadványok szerint az ipartelepek

szénnel való ellátásának nehézségei mind érezhetőbbekké válván, — mert a belföldi termelés elégtelen, a külföldről pedig igen csekély a behozatal, — a kérdést tanulmány tárgyává tette és azon intézkedések megállapításán fáradozik, melyek a széniség megelőzésére és megakadályozására alkalmasak lesznek. A bajor kormány azon nézetben van, hogy a kérdés megoldásának egyedüli módja az, sürgősen megállapítani azt, hogy az ország egyes iparkörleteiben mennyiben és mily mértékben kell tartani a szén hiányától és ennek káros következéseitől. A kereskedelmi és iparkamarák utasítást kaptak, hogy ezirányú jelentéseiket minél sürgősebben terjesszék be és a maguk részéről is megokolt javaslatot tegyenek a fenyegető szénhiány megelőzésére. (D. Bwks. Ztg. 1907. 22. f. sz.)

Új bányatörvényjavaslat Hamburg számára. Hamburg szenátusa oly bányatörvény-javaslatot dolgozott ki legközelebb, mely az összes hasznosítható ásványoknak és az összes ásványos sófajoknak bányászati úton való termelését, az állam kizárólagos jogává akarja tenni. (Mitth. d. Vb. d. Bgb. Btrbl. 1907. 18. sz.)

Columbia államban f. év május hó 14-én új bányatörvényt fogadtak el, a melynek értelmében egyedül a kormány van a platina, palladium, iridium, rhodium, osmium és ruthen, valamint az összes radioaktív ásványok kivételére és elárúsítására jogosítva; a rézérczbányák is kormány-monopolium tárgyává vannak téve. (Mitth. d. Vb. d. Bgb. Btrbl. 1907. 18. sz.)

Jogesetek.

Gyár műszaki igazgatója egy évi felmondási időre jogot tarthat. A peres felek nyilatkozataiból s a tanúk vallomásaiból megállapítható tényállás szerint a felperes, mint az alperes gyári vállalat egyik oszt. műszaki igazgatója

az 1884: XVII. t. cz. 92. §-ában felsorolt ipari alkalmazottak köréből kiemeltkedő intézői hatáskörrel felruházott, magas évi fizetéssel, tekintélyes mellékjuttatásokkal és termelési jutalékkal javadalmazott fontos műszaki állást töltött be alperesnél, a mely állás jelentőségét a felmondási idő meghatározása szempontjából — egyáltalán nem szállítja le az a tény, hogy az önmagukban véve is nagyarányú alperesi gyári osztályok felett a gyári üzem egységes vezetése érdekében egy vezérigazgató gyakorolja a főfelügyeletet és tölti be a főintézői hatáskört, valamint az a további körülmény sem, hogy a felperes, aki a becsatolt bizonyítványok tartalma szerint 1872-től állandóan hasonló természeti műszaki állásokban és pedig kifogástalanul működött, magasabb elméleti képzést a per során nem igazolt. A fent kiemelt adatoknak beható mérlegeléssel a kir. Curia a felperes részére — szerződés kikötés hiányában — az egy évi felmondási időt találta megállapítandónak. (Curia. 1907. máj. 16. 460 - 906 sz. Közgazdaság. 1907. 33. sz.)

Munkásmozgalmak.

(A külföldön.)

Niederlausitz barnaszénbányakerületben (Németország) a bányamunkások nagyobb bért és rövidebb munkaidőt követelve a munkát beszüntették. Szeptember 16-án 817, szeptember 17-én már 1291 munkás szünetelt a bányakerületben. A legtöbb streikoló Niederlausitzon van, utána az Elisabethglück-bánya következik Senftenbergen; csekélyebb a streikoló bányászok száma a Treuherrz és Neurostollen bányáknál. (D. Bwks. Ztg. 1907. 221. sz.)

A Waldenburg (Németország) szénbányakerület bányamunkásai Sorgauban, kiküldöttjeik útján tanácskozva abban állapodtak meg, hogy a munkabeszüntetést csak akkor fog-

ják kimondani, ha a művezetőségek, a műszakbér 50 Pfenniggel való felemlésére vonatkozó követelést megtagadják. A válaszra október hó 6-áig várnak. Október elsejével a szénbányakerület összes munkásai a felmondás iránti nyilatkozatot aláírják és a bérbizottságnak beküldik, hogy ez, a bérfelemelés megtagadása esetén a tömeges felmondás iránt intézkedhessék. (D. Bwks. Ztg. 1907. 224. sz.)

Balesetek.

Bányarendőrelles kason járás következtében a Viktor bányán, Raixel faluban, Westfáliában, folyó év augusztus hó 30-án halálosan megsérült négy bányász. — **Aknafalazás beomlása** folytán a Klein-Fontein-bányában (Amerika), szeptember 2-án 17 kínai bányamunkás a romhalmaz alá került; négyen szörnyen haltak; heten súlyosabb sérülést szenvedtek. (Mitth. d. Vb. d. Bgb. Btsbl. 1907. 18. sz.) — **A Martenbach bánya** 5 sz. aknájában (Saar és Ruhr-bányatársulat) szeptember 15.-én bányagázrobbanás történt. Négy bányamunkás halálosan, három súlyosan megsérült. (Mitth. d. Vb. d. Bgb. Btl. 1907. 19 sz.) — **Sivóhomokbetörés a Venus mélyművelteken Kummerpuschban.** Szeptember 17.-én este 6 óra után sivóhomokbetörés történt az által, hogy a fejtőterület mögött, a régi fejtésben a földrétegekben, vízben dús sivóhomoktömegek gyülekeztek meg, a melyek a fokozott és emelkedő nyomás folytán, a vízszahagyott biztosító szénpillért a kivájt üreg oldalán áttörték. A mozgásba jutott sivóhomok feltűnő gyorsasággal nyomult a délésvonal irányában fekvő nyiladék felé, minek folytán a védőgát is beszakadt és a falazó munkát végező két bányászt magával elsodorta. A homoktömegek az elsodort és feldöntött munkásokat

eltemették. Kiásvott holttetemeiken a fulladás által való halált állapították meg. (Mitth. d. Vb. d. Bg. Btl. 1907. 19 sz.) — **A Schneebergen** az Unio bányatársulat Richard aknájában (Grünbach Klaus) szeptember 20.-án a délután folyamán az omló föld 6 munkást eltemetett. Öt munkást megmentettek. (Mitth. d. Vb. d. Bgb. Btl. 1907. 19 sz.) — **A Jones McLaughlin Steel Company** (Neugaunee) egyik aknájában szeptember 20.-án, a szállító kötél leszakadt, mire a kas a rajta lévő 17 munkással együtt a 720 méter mélységbe lezuhant. A szerencsétlenségnek 14 haláleset és 3 súlyos sérülés volt a sajnálatos következése. (Mitth. d. Vb. d. Bgb. Btl. 1907. 19 sz.) — **A Thiederhall németországi sóbányában** közel ezer mázsányi alá-lúgzott sőtömeg összeomlott. Az eltakarításhoz azonnal hozzáfogtak. A baleset egy ember életébe került. (D. Bwks. Ztg. 1907. 224. sz.)

Állást-közvetítés.

Pályázatok.

(Áltiszti állásokra.)

Azonnali felvételre kerestetik katonai kötelezettségének eleget tett végzett bányaiskolás, ki szépen rajzol és ír, azonkívül a mérések iránt előszeretettel viseltetik úgy, hogy betanítás esetére kisebb felméréseket önállóan is végezhet. Azok, kik a német nyelvet is birják, előnyben részesülnek. Fizetési feltételek megállapodás szerint. Iskolai és esetleges szolgálati bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok a Borsodi Bányatársulat Igazgatóságához Rudabányára intézendők. 1—3.

Gömörmegye nagyobb vállalatánál kemencze-mesteri állás megüresedvén, bányaiskolát végzett egyént keres felvételle. Ugyanott gőz- és elektromos erővel hajtott erőgépek állanak üzemben a miért is olyanok, kik már néhány évi gyakorlattal rendelkeznek s nemcsak kemenczéknel, de gőz- és elektromos gépeknél is dolgoztak, előnyben részesülnek. Csak nőtlen emberek pályázhatnak. A folyamodás a kérelmezőnek legrészletesebb életrajzát és fizetés igényeit kell, hogy tartalmazza. A szerkesztőséghez czimzett, felzet nélkül való folyamodványok, bizonyítvány-másolatokkal szerelendők fel. — A kérvényrek továbbíthatására 20 filléres levélbélyeg csatolandó a folyamodáshoz. 1—3.

Ügyes és gyakorolt, nős arany- és ötvösműves munkában járatos egyén, ki hosszabb irodai szolgálatot képes felmutatni, szerény feltételek mellett állását változtatni óhajtja. Ajánlatokat *H. H.* jelige alatt közvetít a szerkesztőség. 1—3.

Állást kereső folyamodások.

(Altiszti állásokra.)

Selmeczbányai bányaiskolát jó sikerrel végezett, az ércbányászatban és érczelőkészítés körül némi gyakorlatot szerzett, a bányamérés iránt előszere-ttel viselkedő, fiatal, nőtlen egyén, szerény feltételek mellett, különösen szénbányáknál keres alkalmazást. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt kérvényét a „Jó szerencsét“ szerkesztősége útján szívesen be-

küldi. Kegyes ajánlatokat a „Jó szerencsét“ szerkesztősége közvetít *V. J.* jel alatt. 1—3.

Kinevezések.

(A m. kir. bányakincstárnál.)

I. Tiszti kinevezések.

A pénzügyminiszterium vezetésével ideiglenesen megbízott miniszterelnök, *Nitsch* Lajos m. kir. bányatisztjelöltet, m. kir. bányasegédmérnökke nevezte ki.

II. Altiszti kinevezések.

A selmeczbányai m. kir. bányaigazgatóság f. évi október hó 1-ével *Klinger* Bélát a kincst. bányaaaltisztek I. osztályába sorozott intézővé; *Kreiter* Mihályt, *Dániel* Mihályt és *Páles* Pált II. osztályú bányaaaltisztté, *Melcz*er András végz. bányaiskolai növendéket és *Schmidt* Károly bányamunkást segédaltisztté nevezte ki.

Szerkesztőség postája.

M. A. á. gy. RT. Ig. Budapest. Várjuk az igazgató úr visszaérkezését és kérésünk szíves elintézését. — **Bh. m. k.** Magurka. A szíves hangú leiratot nagyon köszönjük; a lap megjelenése biztosítva van. — **B. Bt. Ig.** Rudobánya. Előfizetők személyi tárgyú hirdetéseit díjtalanul közöljük és az ügy érdekében nagyon szívesen vesszük. — **Big. m. k.** Nagyág. Kérvényünkre adott kegyes válaszát tudomásul

vettük, de kérjük a pártolást az előfizetők jegyzékének beküldésével megvalósítani. — **Cs. I.** Zalatna. Igen kevés a kolléga az előfizetők között; a lap megjelenése derék magyar altisztjeink lelkesedése folytán biztosítva van. Nem kaphatnánk valami gyakorlati bányamérési dolgot? — **Cs. G.** vasygy. ig. Prakfalva. A kültetésbe helyezett aláírásokat sürgősen kérjük, hogy a szétküldésben zavarok ne történjenek. — **F. M. dr.** Oravicza. A buzgó pártolásnak mindenesetre meglesz a kívánt foganatja és várjuk a küldött ivék betöltött példányaikat. Most, hogy megindultunk várhatjuk a szives közreműködést? — **G. V.** Pécs. Az ígéretet nagy köszönettel tudomásul vettük. — **G. A.** Zólyombrézó. Az üres iv nagyon meglepett. — **H. A.** Besztercebánya. Kérjük a folyamodvány miként való elintézéséről szives értesítését. — **J. Gy.** Abrudbánya. Félreértésről szó sem lehet; kérjük az ígért pártfogást minél hathatósabban érvényesíteni. — **K. L.** Boicza. Nagyön köszönjük a buzditó és elismerő sorokat. — **K. J.** Som-sály. Lelkesedésük és örömfük nagy buzditás a kezdés nehéz munkájában. A kitöltött előfizetési ivék hol késnek? — **M. S.** Elismerő és bátorító soraiért és szives fáradozásáért köszönöt. Reméljük, hogy tudósításokkal és kisebb-nagyobb közlésekkel minél sűrűbben felkeres. — **N. S.** Bárza. Sok ilyen lelkes bányász hazánknak! Igaz és nagy köszönöt! — **R. A.** Ötösbánya. A kollégák alig remélt támogatása meglepett. — **S. B.** Nagymányok. A dolog megindult. Ha mindenki így gondolkoz-nék az indítás a lehetetlenségek

közé tartozna. — **S. I. K. Cs. Conc. V. Bt.** Csetnek. Mi azt kérdeztük: nem lehet-e a „Jó szerencsét“ a nyugdíjintézet érdekében akcióba vinni, mert azt hisszük, hogy magánvállalatoknál alkalmazott altisztjeink ezen intézménynek talán hasznát vehetnék. — **Unio.** Zólyom. Tudomásul vettük, hogy a lemezgyárnak bányászati és kohászati altiszt-i személyzete nincsen, de gyári személyzete van és hogy anynyi szak- és hazafias lapot tart már személyzete számára, hogy e célra nagyobb áldozatot már nem hozhat. — **Vasgy. H. m. k.** Kudsir. A meglepetésszerű aláírási ivet nagy köszönettel vettük. — **V. J.** Diósgyőr-Vasgyár. Mutatványszámot nem küldünk. Jó bornak nem kell czéger.

○══○
 Lap zárása: 1907. okt. 6. d. u. 5 óra.
 ○══○

TARTALOMJEGYZÉK.

Bevezető. — **Tárca:** Legujabb a varázslóveszszőről. — **Közérdek:** A bányász- és kohász-altisztek alakulóban levő országos egyesületének ügyei. — **Bányaszat:** Divatos robbantó anyagok. — **Szemle:** *Fémkohászat:* A résznek edzése, illetve keményítése. — *Gépszet:* Tüzelőanyagok fűtőértékeinek megállapítására szolgáló új és egyszerű algebrai képlet. — *Cőzkazénvédőszer:* Emailit. — *Különjélek.* — *Hasznos tudnivalók.* — *Hirek.* — *Jogesetek.* — *Munkásmozgalmak.* — *Balesetek.* — *Allást-közvetítés.* — *Szerkesztőség postája.*